

Thiết kế và sử dụng Infographic trong dạy học môn Giáo dục kinh tế và pháp luật 11 tại thành phố Hồ Chí Minh

Cao Thành Tân*, Phan Trung Hải**, Phạm Thị Huyền Trinh**, Hồ Ngọc Hương**

* ThS. Giảng viên Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh

**Sinh viên, Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh

Received: 8/2/2024; Accepted: 16/2/2024; Published: 26/2/2024

Abstract: Infographic is a way of expressing information graphics, visually using images, symbols, and images for readers to understand information quickly and easily. Infographic is a modern teaching tool to support teaching economic and legal education in a new approach. The article introduces several infographics designed by the author group to serve in teaching Economic and Legal Education subjects' grade 11 in Ho Chi Minh City.

Keywords: Design, use, Infographic, teaching, Economics and Law Education.

1. Đặt vấn đề

Trong giai đoạn hiện nay, đổi mới hình thức tổ chức và phương pháp giảng dạy là nhiệm vụ trọng tâm của ngành Giáo dục. Đổi mới phương pháp dạy học (PPDH) nhằm phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo, phát triển năng lực hành động của người học. Trong bối cảnh thích ứng với thời đại công nghệ, việc áp dụng công nghệ, khoa học kỹ thuật, các công cụ, phương tiện dạy học trở nên phổ biến trong ngành Giáo dục. Vì vậy, yêu cầu đặt ra đối với công cụ, phương tiện hỗ trợ dạy học cũng phải đổi mới theo xu hướng. Infographic xuất hiện và dần phổ biến với vai trò cung cấp thông tin ngắn gọn, tạo hứng thú cho người học. Bộ môn Giáo dục kinh tế và pháp luật (GDKT&PL) là một môn học hoàn toàn mới được đưa vào chương trình dạy học.

Việc thiết kế và sử dụng infographic trong dạy học môn GDKT&PL còn khá mới mẻ đối với GV các trường phổ thông. Nhận thấy những ưu điểm của infographic trong dạy học môn GDKT&PL. Chính vì vậy, chúng tôi đã tìm hiểu và khai thác có hiệu quả nguồn tư liệu và tiến hành nghiên cứu đề tài “Thiết kế và sử dụng infographic trong dạy học môn Giáo dục kinh tế và pháp luật 11 tại Thành phố Hồ Chí Minh”.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng sử dụng infographic trong dạy học môn Giáo dục kinh tế và pháp luật 11 tại Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

2.1.1. Ý nghĩa thực tế của việc sử dụng infographic trong dạy học môn GDKT&PL 11

Về kiến thức: Infographic giúp HS chiếm lĩnh kiến thức cơ bản của bài học một cách nhanh chóng, hệ thống và mang tính tự chủ cao.

Về kỹ năng: Việc sử dụng infographic giúp học

sinh phát triển các năng lực đặc thù của của bộ môn như kỹ năng quan sát, nhận xét, đánh giá các kiến thức đã học để tiếp thu kiến thức mới và giải quyết các vấn đề trong cuộc sống.

Về thái độ: Mỗi infographic được thiết kế mang đậm màu sắc cá nhân. Việc thiết kế infographic có thể do GV hoặc HS làm. Với mục tiêu dạy học phát triển năng lực, phẩm chất cho HS thì xu hướng khuyến khích HS tham gia trực tiếp vào quá trình học tập, tự thiết kế sản phẩm học tập của mình ngày càng phổ biến.

Về định hướng phát triển năng lực: Sử dụng infographic góp phần quan trọng vào việc phát triển năng lực chung cốt lõi như tự chủ và tự học; giao tiếp và hợp tác; giải quyết vấn đề và sáng tạo. Đồng thời, góp phần phát triển năng lực đặc thù của môn học như nhận thức chuẩn mực hành vi; đánh giá hành vi của bản thân và người khác; điều chỉnh hành vi.

Về hình thành phẩm chất cho HS: Trên cơ sở những hiểu biết sâu sắc của các em HS về kiến thức cộng với việc sử dụng infographic trong mỗi bài học sẽ giúp các em HS phát triển tốt các phẩm chất như yêu nước; nhân ái; chăm chỉ; trung thực; trách nhiệm.

2.1.2. Khảo sát thực trạng sử dụng infographic trong dạy học môn Giáo dục kinh tế và pháp luật 11 tại thành phố Hồ Chí Minh

Nhằm tìm hiểu về thực trạng sử dụng infographic trong dạy học môn GDKT&PL 11 tại thành phố Hồ Chí Minh hiện nay, nhóm tác giả đã tiến hành điều tra khảo sát đối với 10 giáo viên đang đảm nhận công việc giảng dạy môn GDKT&PL 11 và 250 HS lớp 11, tại trường THPT Phú Lâm có địa chỉ tại số 721 đường Kinh Dương Vương, phường An Lạc, quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh và trường THPT

Trần Nhân Tông có địa chỉ tại số 200 đường Tân Hòa Đông, phường Bình Trị Đông, quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh. Thông qua hệ thống câu hỏi trong phiếu điều tra, thăm dò, phỏng vấn sâu lấy ý kiến GV và HS, kết quả đạt được như sau:

Đối với giáo viên

Với câu hỏi: “Thầy/cô hiểu như thế nào về infographic?” Hầu hết các giáo viên đều đã nhận thức đúng được khái niệm của infographic là sử dụng hình ảnh để truyền tải thông tin, dữ liệu.

Trong đó, 90% GV hiểu chính xác khái niệm *infographic* là hình thức đồ họa trực quan sử dụng hình ảnh để trình bày thông tin, dữ liệu hoặc kiến thức thể hiện những thông tin phức tạp một cách nhanh và rõ ràng. Đây là cơ sở thuận lợi và quan trọng để đảm bảo khả năng tiến hành sử dụng *infographic* có hiệu quả trên diện rộng. Điều này chứng tỏ *infographic* không còn là một khái niệm xa lạ, mà hoàn toàn gần gũi với các GV.

Cũng như vậy, với câu hỏi về “Mức độ sử dụng infographic trong dạy học”, thu về kết quả như sau: hiếm khi sử dụng (50%), chưa bao giờ sử dụng (40%), thỉnh thoảng sử dụng (10%).

Qua kết quả thu được ta thấy rằng, việc sử dụng infographic trong dạy học được GV “hiếm khi” hoặc “chưa bao giờ” sử dụng chiếm đa số. Mặc dù, đa số GV nhận biết được về infographic nhưng tại sao infographic lại hiếm khi được đưa vào sử dụng trong dạy học môn GDKT&PL 11? Để tìm hiểu thêm nguyên do trên, nhóm tác giả tiếp tục khảo sát với câu hỏi: “Khó khăn của giáo viên khi sử dụng infographic trong dạy học môn GDKT&PL 11”, thu về kết quả như sau:

Hầu hết các GV đều đã chỉ ra khó khăn lớn nhất để thiết kế và sử dụng infographic có hiệu quả chính là vấn đề đầu tư thời gian, công sức để tạo ra các infographic phù hợp với các bài dạy. Bởi lẽ, để có thể tạo ra infographic phù hợp, cần có thời gian và hiểu biết nhất định về cách thiết kế, sử dụng phần mềm thiết kế infographic trên máy tính. Việc sử dụng infographic hoàn toàn là do khả năng và sáng tạo cá nhân của từng GV. Qua khảo sát trên có thể thấy rằng đây chính là những nguyên do làm cho infographic hiếm khi, thậm chí là chưa bao giờ sử dụng trong dạy học môn GDKT&PL 11.

Tiếp theo đó, nhóm tác giả tiếp tục với câu hỏi khảo sát: “Theo quý Thầy/cô, có những thuận lợi nào khi sử dụng infographic trong dạy học môn GDKT&PL 11”, thu về được kết quả như sau:

Hầu hết số GV tham gia khảo sát đều khẳng định

ưu thế nổi trội của *infographic* mang lại. Trong đó, phát huy khả năng tổng hợp kiến thức của HS chiếm 90%. Một lần nữa, chúng ta có thể thấy rằng về mặt ưu điểm infographic mang lại là rất lớn, vừa giúp không khí lớp học thêm sinh động, vừa lôi cuốn, hấp dẫn, gây thu hút đối với người học và chính những điều trên luôn là động lực cho GV tiếp tục trau dồi bản thân mình, tìm cách khắc phục được các khó khăn mà nhóm tác giả đã đề cập trên để giúp cho *infographic* phát huy được những điểm mạnh vốn có của nó.

Đối với học sinh

Để hiểu rõ hơn về thực trạng, nhóm tác giả tiếp tục khảo sát các em HS hiện đang học lớp 11 tại trường, thông qua câu hỏi: “*Các cách thức giáo viên sử dụng infographic trong buổi học mà em được tham gia?*”, nhóm tác giả thu về được kết quả như sau:

Kết quả khảo sát cho thấy rằng, cách thức GV sử dụng *infographic* trong buổi học phần lớn hướng đến việc “tổ chức các hoạt động cá nhân và nhóm”; “tổ chức các hoạt động trò chơi củng cố kiến thức” và “tạo hứng thú đầu giờ học”. Cách thức mà GV tổ chức như trên giúp cho HS tăng tính tự học, tự tìm tòi, khám phá, chiếm lĩnh kiến thức mới khi tham gia các hoạt động nhóm, cá nhân và bên cạnh đó khi sử dụng *infographic* trong việc tổ chức các trò chơi củng cố kiến thức sẽ làm cho không khí lớp học thêm phần vui tươi, sinh động, giúp cho HS nhớ bài bền vững và có sự tò mò trong những buổi học sau.

Tiếp đó, khi được hỏi: “*Mức độ hứng thú của em với các cách sử dụng infographic trong dạy học môn GDKT&PL 11 của GV?*”, nhóm tác giả thu về được kết quả như sau:

Kết quả khảo sát có thể thấy HS “rất hứng thú” (44%) và “hứng thú” (50%) trong quá trình học khi GV có sử dụng *infographic*. Đây cũng chính là động lực thôi thúc GV phải luôn luôn tìm tòi, học hỏi, trau dồi nhiều hơn nữa trong việc sử dụng *infographic* trong các buổi học. Thông qua các câu hỏi trên có thể thấy rằng phần lớn GV giảng dạy bộ môn đều có am hiểu nhất định về *infographic* nhưng đâu đó cũng còn những khó khăn đáng kể và chính những khó khăn đó đã làm cho *infographic* không được quan tâm sử dụng đến mặc dù việc sử dụng *infographic* có rất nhiều những ưu điểm, thuận lợi và đa số các em HS tham gia buổi học rất hứng thú. Như vậy, để *infographic* được sử dụng nhiều trong việc dạy học môn GDKT&PL 11 thì mỗi GV cần phải nghiên cứu, tìm tòi, học hỏi, trau dồi thêm kiến thức để khắc phục triệt để những khó khăn trên từ đó góp phần làm cho *infographic* được ứng dụng trong dạy học cao hơn.

2.3. Quy trình thiết kế infographic và sử dụng infographic trong dạy học môn GDKT&PL 11

GV có thể sử dụng nhiều loại công cụ, phần mềm khác nhau để thiết kế infographic, nhưng việc sử dụng công cụ kỹ thuật chỉ là thực hiện hoá các ý tưởng trước đó. Để có thể thiết kế infographic đạt chất lượng tốt về cả mặt nội dung lẫn hình thức, chúng tôi đề xuất thực hiện theo quy trình các bước sau:

Bước 1: Xác định mục tiêu thiết kế infographic:

Bước 2: Thu thập thông tin, hình ảnh, số liệu chuẩn bị cho thiết kế infographic:

Bước 3: Xác định, lựa chọn bố cục; xây dựng ý tưởng thành lập infographic

Bước 4: Sử dụng công cụ, phần mềm thiết kế Infographic

Bước 5: Sử dụng infographic trong kiểm tra,

đánh giá

2.3. Vận dụng infographic trong dạy học môn GDKT&PL 11 tại thành phố Hồ Chí Minh

Nhận thấy được tầm quan trọng trong việc sử dụng infographic trong dạy học môn GDKT&PL 11, nhóm tác giả đã dựa trên quy trình thiết kế infographic như đã đề cập ở phần trên để thiết kế và vận dụng vào trong dạy học môn GDKT&PL 11. Để tiến hành, nhóm tác giả lựa chọn sách Chân trời sáng tạo - môn GDKT&PL 11, Chủ đề 5: Đạo đức kinh doanh; Bài 8: Đạo đức kinh doanh.

Về nội dung, bố cục được định sẵn gồm có 4 phần là: Mở đầu; khám phá; luyện tập; vận dụng. Nhóm tác giả dựa trên bố cục đó tiến hành chọn lọc những kiến thức quan trọng và trình bày trên infographic như sau:

YÊU CẦU CẦN ĐẠT	INFOGRAPHIC	
<p>Nêu được khái niệm, vai trò của đạo đức kinh doanh.</p>	<p>- Tên infographic: Khái niệm, vai trò đạo đức kinh doanh</p> <p>- Nội dung infographic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Khái niệm: Đạo đức kinh doanh là một tập hợp các nguyên tắc, chuẩn mực có tác dụng điều chỉnh, đánh giá, hướng dẫn và kiểm soát hành vi của các chủ thể kinh doanh. • Vai trò: Thay đổi thái độ, điều chỉnh hành vi của các chủ thể theo hướng tích cực; Nâng cao danh tiếng, tạo lập niềm tin, uy tín với khách hàng; Nâng cao năng lực cạnh tranh và thúc đẩy sự phát triển của doanh nghiệp; Góp phần xây dựng các mối quan hệ xã hội lành mạnh, có trách nhiệm – nghĩa tình – văn minh – hiện đại. 	
<p>- Chỉ ra được các biểu hiện của đạo đức kinh doanh. - Biết tìm tòi, học hỏi phẩm chất đạo đức của nhà kinh doanh.</p>	<p>- Tên infographic: Biểu hiện của đạo đức kinh doanh</p> <p>- Nội dung infographic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biểu hiện: Giữ chữ tín, trung thực, trách nhiệm, tôn trọng và bảo vệ lợi ích của khách hàng, hướng đến lợi ích chung và có lợi ích cho nhiều người. • Thể hiện trong các mối quan hệ cụ thể: Giữa chủ thể sản xuất kinh doanh với khách hàng; Giữa các chủ thể sản xuất kinh doanh với người lao động; Giữa các chủ thể sản xuất kinh doanh với cộng đồng; Giữa các chủ thể sản xuất kinh doanh với nhau. 	
<p>Phê phán được những biểu hiện vi phạm đạo đức kinh doanh</p>	<p>- Tên infographic: Một số hành vi vi phạm đạo đức kinh doanh</p> <p>- Nội dung infographic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gian dối, bội tín trong kinh doanh; Không thực hiện những nghĩa vụ và cam kết với khách hàng; Dùng các hóa chất, phụ gia độc hại, không rõ nguồn gốc, xuất xứ trong quá trình chế biến và bảo quản thực phẩm nhằm thu lợi nhuận cao; Thực hiện các hành vi cạnh tranh không lành mạnh; Không đảm bảo tiền lương và các chế độ đãi ngộ cho người lao động; xúc phạm danh dự, nhân phẩm người lao động; Thực hiện các hành vi vi phạm pháp luật. • Lên án, phê phán và kịp thời cung cấp thông tin tới cơ quan chức năng với những hành vi vi phạm đạo đức kinh doanh. 	

(Xem tiếp trang 92)

dùng chính là cực đại hóa lợi ích tiêu dùng và tối thiểu hóa chi tiêu. Sử dụng sử dụng phương pháp nhân tử Lagrange trong bài toán cực trị của hàm nhiều biến có ràng buộc là một trong những công cụ hữu hiệu để giải quyết các bài toán tối ưu hóa lợi ích tiêu dùng. Nhờ vậy, giúp người tiêu dùng xác định được lượng cầu đối với mỗi mặt hàng để lượng chi phí bỏ ra là ít nhất và cực đại hóa hóa lợi ích tiêu dùng của mình.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Quang Dong, Ngô Văn Thứ , Hoàng Đình Tuấn, (2006), *Mô hình toán kinh tế* , NXB Thống kê.

2. Lê Đình Thúy (2012), *Toán cao cấp cho các nhà kinh tế* , Đại học Kinh tế Quốc dân.

3. Nguyễn Quang Dong (2008), *Kinh tế lượng*, Trường Đại học Kinh tế quốc dân, NXB Giao thông Vận tải,.

4. Nguyễn Quảng, Nguyễn Thượng Thái (2007), *Toán kinh tế*, Học viện Công nghệ bưu chính viễn thông,.

5. Nguyễn Hải Thanh (2008), *Các phương pháp Toán kinh tế*, Trường Đại học Nông nghiệp Hà Nội.

6. Lê Đình Thúy(Chủ biên) (2012), *Toán cao cấp cho các nhà kinh tế*, NXB Đại học Kinh tế quốc dân.

Thiết kế và sử dụng Infographic trong dạy học... (tiếp theo trang 3)

<p>Vận động người thân trong gia đình thực hiện đạo đức kinh doanh</p>	<p>- Tên infographic: Một số biện pháp thực hiện và nâng cao đạo đức kinh doanh</p> <p>- Nội dung infographic:</p> <ul style="list-style-type: none"> Về phía nhà nước: Xây dựng, hoàn thiện một hành lang pháp lí đủ mạnh, có tính răn đe cao; Tăng cường giám sát xã hội và vai trò của các tổ chức đoàn thể, hiệp hội ngành nghề. Về phía doanh nghiệp và cộng đồng doanh nghiệp: Bản thân đội ngũ doanh nhân phải tự nâng cao năng lực, phẩm chất; Tích cực tham gia cùng Đảng, Nhà nước và hiệp hội ngành nghề trong kiến tạo và duy trì môi trường kinh doanh lành mạnh, tích cực, tuân thủ pháp luật và đạo đức kinh doanh. Về phía người tiêu dùng, cộng đồng xã hội: Ủng hộ và ưu tiên sử dụng hàng hóa của những doanh nghiệp kinh doanh có đạo đức; Có thái độ phê phán, lên án những biểu hiện vi phạm đạo đức kinh doanh. Châm ngôn tuyên truyền: “Kinh doanh thật thà – Không ngừng vươn xa”. 	
--	---	--

Như vậy, sau một khoảng thời gian ngắn từ lượng nội dung, kiến thức khá nhiều có trong Bài 8: Đạo đức kinh doanh, nhóm tác giả đã tóm gọn và hoàn thiện xong việc thiết kế infographic, nhìn sơ bộ chúng ta có thể thấy rằng bằng việc trình bày ngắn gọn, súc tích, đi kèm theo nhiều hình ảnh minh họa, phong phú về màu sắc, bắt mắt, dễ nhìn, dễ nhớ thì các nội dung dù có khó hiểu đến mấy cũng sẽ thu hút được HS chú ý lắng nghe và có sự tò mò về bài giảng của GV.

3. Kết luận

Sử dụng infographic là một trong những biện pháp quan trọng góp phần đổi mới và nâng cao chất lượng dạy học môn GDKT&PL 11 tại thành phố Hồ Chí Minh, phù hợp với việc gắn học tập vào thực tiễn, nâng cao năng lực thực hành cho HS. Tuy nhiên, đối với GV, việc sử dụng hay tự thành lập infographic vẫn còn mới lạ, chưa có nhiều kinh nghiệm được công bố, đòi hỏi sự nỗ lực, sáng tạo của cả GV và HS trong quá trình dạy học, cũng như những điều

kiện cơ sở vật chất cần thiết. Vì vậy, bài viết này giới thiệu một số infographic có thể sử dụng trong giảng dạy, với mong muốn giới thiệu sản phẩm của nhóm tác giả trước hội thi.

Tài liệu tham khảo

[1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), Chương trình GDPT – Chương trình tổng thể (Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo) NXB Đại học sư phạm, Hà Nội.

[2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), Chương trình GDPT môn Giáo dục công dân (Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo) NXB Đại học sư phạm, Hà Nội.

[3] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2022), Sách Giáo dục kinh tế và pháp luật 11 (Quyết định số 4979/QĐ-BGDĐT ngày 30 tháng 9 năm 2022 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo), NXB Giáo dục Việt Nam.

[4] Lê Phương Thúy (2018), Thiết kế và sử dụng infographic trong dạy học đọc hiểu văn bản thông tin ở trường THCS.